

Clementina Anghel
Mihaela Irina Brateș
Claudia Dobre
Diana Ionescu
Carmen Mihaela Man
Vasile Moga

DICTIONAR FRANCEZ- ROMÂN

Limba franceză contemporană

CORINT

Contribuția autorilor

Clementina Anghel: literele O, V.
Mihaela Irina Brateș: literele A, B, C, D, E, F, M.
Claudia Dobre: literele I, J, K, L, P.
Diana Ionescu: literele N, R, U.
Carmen Mihaela Man: literele Q, S, T, W, X, Y, Z.
Vasile Moga: literele G, H.

Redactare: Marieva Cătălina Ionescu
Tehnoredactare computerizată: Corina Huțan
Coperta: Valeria Moldovan

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

Dicționar francez-român / Clementina Anghel, Mihaela Irina Brateș,
Claudia Dobre,... – București: Corint, 2011
ISBN 978-973-135-584-9

I. Anghel, Clementina
II. Brateș, Mihaela Irina
III. Dobre, Claudia

81'374.8=133.1=135.1

Toate drepturile asupra acestei ediții aparțin Editurii CORINT,
parte componentă a GRUPULUI EDITORIAL CORINT.

ISBN 978-973-135-584-9

Sumar

Cuvânt-înainte	7
Listă de abrevieri	9
Dicționarul	11
Bibliografie	1071

Cuvânt-înainte

În ultimele decenii suntem cu toții martorii tendinței cuvintelor de a traversa granițele geografice și lingvistice în același timp cu obiectele sau obiceiurile pe care le denumesc, ceea ce a condus la o îmbogățire a vocabularului, atât în limba vorbită, cât și în cea scrisă. Acesta este motivul care ne-a determinat să introducem în prezenta lucrare un număr mare de cuvinte pe care le putem întâlni în limba vorbită, în presa orală și scrisă, în terminologia tehnică și științifică, ținând cont de realitățile lingvistice ale epocii actuale, în care constatăm, din punct de vedere sociologic, pătrunderea masivă a termenilor tehnici în lexicul general, înnoit astfel într-un ritm accelerat. Rezultă din acest proces continuu o limbă vie care conține numeroase împrumuturi din alte limbi: franceză, engleză, americană, italiană, japoneză ș.a., pătrunse prin intermediul științei și tehnicii, prin interferența dintre civilizații și prin intensificarea legăturilor internaționale.

Dicționarul de față urmărește o prezentare a lexicului actual francez. În acest sens, conține atât cuvinte care aparțin registrului scris sau vorbit al limbii franceze uzuale, cât și cuvinte destinate unor medii profesionale, care fac parte dintr-o terminologie științifică, unele dintre acestea devenind, datorită uzului frecvent, comune și în conversație sau în presă. Am considerat util de inserat în prezenta lucrare și forme recente ale unor cuvinte folosite în registrul familiar și popular sau chiar termeni din argou, în ideea că dicționarul trebuie să reflecte și limba vorbită în zilele noastre.

Plecând de la ideea că un dicționar al limbii franceze contemporane ar trebui să se bazeze pe o descriere științifică a lexicului, am considerat că forma care constituie cuvântul de intrare nu este suficientă doar ca exprimare morfologică a unui termen, ca o unitate izolată, ci se impune și exemplificarea prin contexte lingvistice ale acesteia. Am reușit astfel să legăm conținutul semantic de distribuția cuvântului în frază, un scop care ne-a determinat să oferim exemple elocvente atât în sintagme, cât și în propoziții sau fraze care pun în valoare sensurile multiple ale unui cuvânt.

Modalitatea de prezentare face din acest dicționar un instrument de lucru ușor de urmărit: cuvintele de intrare sunt tipărite cu litere aldine, iar indicațiile privind categoria gramaticală, domeniul căruia îi aparține cuvântul, nivelul lingvistic, mărcile stilistice și exemplele în limba franceză sunt tipărite cu litere cursive. În ceea ce privește sensurile cuvintelor, acestea sunt introduse prin cifre arabe, iar categoriile gramaticale sunt diferențiate prin cifre romane.

Dicționarul francez-român. Limba franceză contemporană își propune, atât prin concepție, cât și prin realizare, să răspundă noilor cerințe ale învățării unei limbi moderne, adresându-se celor care, în urma însușirii noțiunilor fundamentale ale limbii franceze, doresc să-și perfecționeze și să-și îmbogățească aceste cunoștințe. Încercăm să punem la dispoziția cititorilor un instrument comod de utilizat și de consultat, în care vor găsi un îndrumător adecvat pentru deprinderea sistematică a lexicului francez, a funcționării acestuia în plan morfologic, dar și

sintactic și semantic, mai exact spus în planul sensurilor și al nuanțelor. Pentru toți cei interesați, elevi, studenți, profesori, traducători, dar și profesioniști din diverse domenii, pe scurt pentru aceia care trebuie să vorbească în public, să scrie sau să redacteze documente în limba franceză, prezentul dicționar oferă mijloacele de exprimare corectă și exactă, la nivel conversațional sau în scris.

De un real ajutor în acest sens este și elementul de noutate reprezentat de inserarea în corpul dicționarului a unor mici casete care tratează probleme comune de gramatică și stil, dar și dificultăți ale limbii franceze contemporane, utile pentru a evita folosirea de construcții nepotrivite, greșite sau discutabile în limba franceză. Cititorii vor găsi în aceste casete un ansamblu gramatical foarte util, format, de exemplu, din conjugări ale unor verbe neregulate, informații sintetice asupra unor pronume specifice limbii franceze, forme deosebite de feminin sau plural ale unor adjective sau substantive, toate constituindu-se în sinteze de gramatică practică, cu accent pe abateri de la regulă sau probleme controversate ale limbii franceze.

Sperăm că *Dicționarul francez-român. Limba franceză contemporană* va ocupa un loc aparte pe piața românească de lucrări lexicografice bilingve, fiind individualizat prin bogăția materialului lingvistic și mai ales prin punctarea unor aspecte care țin de tendințele și dificultățile limbii franceze contemporane.

Autorii

Listă de abrevieri

<i>abr.</i>	abreviere	<i>crt.</i>	curent
<i>abstr.</i>	abstract	<i>Culin.</i>	culinar
<i>adj.</i>	adjectiv/adjectival(ă)	<i>d.</i>	despre
<i>Admin.</i>	administrativ	<i>dem.</i>	demonstrativ
<i>adv.</i>	adverb/adverbial(ă)	<i>dim.</i>	diminutiv
<i>Aeron.</i>	aeronautică	<i>Diplom.</i>	diplomație
<i>Agric.</i>	agricultură	<i>Ec. pol.</i>	economie politică
<i>amer.</i>	americanism	<i>Ecol.</i>	ecologie
<i>Anat.</i>	anatomie	<i>Econ.</i>	economie
<i>angl.</i>	anglicism	<i>Electr.</i>	electrică
<i>Antichit.</i>	Antichitate	<i>Electron.</i>	electronică
<i>Antrop.</i>	antropologie	<i>Entom.</i>	entomologie
<i>Apic.</i>	apicultură	<i>expr.</i>	expresie/expresii
<i>arab.</i>	arabă	<i>f.</i>	feminin
<i>arg.</i>	argou	<i>fam.</i>	familiar
<i>Arheol.</i>	arheologie	<i>Farm.</i>	farmacie
<i>Arhit.</i>	arhitectură	<i>Ferov.</i>	feroviar
<i>art.</i>	articol	<i>fig.</i>	figurat
<i>Artil.</i>	artilerie	<i>Filol.</i>	filologie
<i>Astrol.</i>	astrologie	<i>Filos.</i>	filosofie
<i>Astron.</i>	astronomie	<i>Fin.</i>	finanțe
<i>Av.</i>	aviație	<i>Fiz.</i>	fizică
<i>Biochim.</i>	biochimie	<i>Fiziol.</i>	fiziologie
<i>Biol.</i>	biologie	<i>Fon.</i>	fonetică
<i>Bis.</i>	biserică	<i>Foto</i>	fotografie
<i>Bot.</i>	botanică	<i>Gen.</i>	genetică
<i>bul.</i>	bulgară	<i>Geod.</i>	geodezie
<i>card.</i>	cardinal	<i>Geogr.</i>	geografie
<i>Chim.</i>	chimie	<i>Geol.</i>	geologie
<i>chin.</i>	chineză	<i>Geom.</i>	geometrie
<i>Chir.</i>	chirurgie	<i>germ.</i>	germană
<i>Com.</i>	comert/comercial	<i>Gim.</i>	gimnastică
<i>conj.</i>	conjuncție	<i>Gram.</i>	gramatică
<i>Constr.</i>	construcții	<i>grec.</i>	greacă
<i>Contabil.</i>	contabilitate	<i>Herald.</i>	heraldică
<i>Coregr.</i>	coregrafie	<i>Hidro.</i>	hidrologie/hidrotehnică
<i>Croit.</i>	croitorie	<i>Hort.</i>	horticultură

<i>hot.</i>	hotărât	<i>poet.</i>	poetic
<i>Iht.</i>	ihtiologie	<i>Pol.</i>	politică
<i>impers.</i>	impersonal	<i>Poligr.</i>	poligrafie
<i>Ind.</i>	industrie/industrial	<i>polon.</i>	poloneză
<i>inf.</i>	infinitiv	<i>pop.</i>	popular
<i>Info</i>	informatică	<i>pos.</i>	posesiv
<i>inter.</i>	interogativ	<i>prep.</i>	prepoziție
<i>interj.</i>	interjecție	<i>pron.</i>	pronume
<i>inv.</i>	invariabil(ă)	<i>prov.</i>	proverb
<i>iron.</i>	ironic	<i>Psi.</i>	psihologie
<i>Ist.</i>	istorie	<i>Psihan.</i>	psihanaliză
<i>Ist. lit.</i>	istoria literaturii	<i>qqch.</i>	quelque chose (ceva)
<i>ital.</i>	italiană	<i>qqn.</i>	quelqu'un (cineva)
<i>înv.</i>	învechit	<i>reg.</i>	regionalism
<i>jap.</i>	japoneză	<i>rel.</i>	relativ
<i>Jur.</i>	juridic	<i>Relig.</i>	religie
<i>lat.</i>	latină	<i>rus.</i>	rusă
<i>lit.</i>	literar	<i>s.</i>	substantiv
<i>Lingv.</i>	lingvistică	<i>sg.</i>	singular
<i>Lit.</i>	literatură	<i>Silv.</i>	silvicultură
<i>loc.</i>	locuțiune	<i>Sociol.</i>	sociologie
<i>m.</i>	masculin	<i>span.</i>	spaniolă
<i>Mar.</i>	marină	<i>Stil.</i>	stilistică
<i>Maș.</i>	mașini	<i>Stomatol.</i>	stomatologie
<i>Mat.</i>	matematică	<i>sued.</i>	suedeză
<i>Mec.</i>	mecanică	<i>Șt.</i>	Știință
<i>Med.</i>	medicină	<i>Tehn.</i>	tehnic
<i>Metal.</i>	metalică/metalurgie	<i>Telecom.</i>	telecomunicații
<i>Metrol.</i>	metrologie	<i>Teolog.</i>	teologie
<i>Mil.</i>	militar	<i>Text.</i>	textile
<i>Min.</i>	minerit/minier	<i>Tipogr.</i>	tipografie
<i>Mineral.</i>	mineralogie	<i>Topogr.</i>	topografie
<i>Mitol.</i>	mitologie	<i>turc.</i>	turcă
<i>Muz.</i>	muzică	<i>TV</i>	televiziune
<i>neg.</i>	negativ	<i>v.</i>	vezi
<i>nehot.</i>	nehotărât	<i>v. aux.</i>	verb auxiliar
<i>num.</i>	numeral	<i>Vân.</i>	vânătoare
<i>Ocult.</i>	ocultism	<i>Veterin.</i>	veterinar
<i>ord.</i>	ordinal	<i>v.i.</i>	verb intransitiv
<i>Ornit.</i>	ornitologie	<i>v. impers.</i>	verb impersonal
<i>Paleont.</i>	paleontologie	<i>Vit.</i>	viticultură
<i>Pedag.</i>	pedagogie	<i>v.r.</i>	verb reflexiv
<i>peior.</i>	peiorativ	<i>v.t.</i>	verb tranzitiv
<i>pers.</i>	persoana/personal	<i>vulg.</i>	vulgar
<i>p. ext.</i>	prin extensie	<i>Zool.</i>	zoologie
<i>Piel.</i>	pielărie	<i>Zootehn.</i>	zootehnie
<i>pl.</i>	plural		

Dicționarul

Aa

A¹, a s.m. inv. 1. (litera) A, a. **2.** (*expr.*) depuis A jusqu'à Z de la A la Z, de la un cap la altul, în întregime; *ne savoir ni ~ ni b* a nu ști carte, a fi ignorant; *prouver par ~ + b* a dovedi pe cale riguros matematică; (*Info*) ~ *commercial* a rond, semn tipografic folosit la adresele electronice.

A², a I. s.m. inv. (abr., cu majusculă) 1. (*Muz.*) nota „la” în notația anglo-saxonă. **2.** (*Fiz.*) Amper. **II. s.f.** autostradă. **III. adj. inv.** (*Chim.*) masă atomică (exprimată în grame).

à prep. 1. la; ~ *vrai dire* la drept vorbind; ~ *perfection* la perfecție, perfect, desăvârșit; *vivre ~ Rome* a locui la Roma; *être ~ l'abri* a fi la adăpost; *aller ~ l'école* a merge la școală; ~ *droite/gauche* la stânga/dreapta; ~ *minuit/midi* la miezul nopții/la prânz; (*expr.*) *aux calendes grecques* la calendele grecești, la paștele cailor. **2.** până la; *du matin jusqu' ~ midi* de dimineață până la prânz; *du premier au dernier* de la primul la ultimul; *de là ~ le quitter*; *il n'y a qu'un pas* de aici și până la a-l părăsi nu e decât un pas. **3.** cu; *mot ~ mot* cuvânt cu cuvânt; ~ *regret* cu părere de rău, cu regret; ~ *la longue* cu timpul; ~ *contre-cœur* cu de-a sila, fără tragere de inimă; *du pain aux noix* pâine cu nuci; *la femme au fichu bleu* femeia cu batic albastru. **4.** de; *moulin ~ vent* moară de vânt; *une fille ~ marier* o fată de măritat; *un verre ~ vin* un pahar de vin; *blessé ~ mort* a răni de moarte; *facile ~ dire* ușor de zis; *des tomates ~ quatre francs* roșii de patru franci; ~ *vendre* de vânzare; *n'être bon ~ rien* a nu fi bun de nimic. **5.** pe; ~ *pied* pe jos; ~ *jamais* pe veci, pentru totdeauna; ~ *la dérobée* pe ascuns; *faire du cent ~ l'heure* a merge cu o sută pe oră; (*Auto*) ~ *plat* pe geantă; ~ *demain* pe mâine. **6.** după, conform, potrivit cu; ~ *mon avis* după părerea mea. **7.** ca, drept; *prendre ~ témoin* a lua ca martor; ~ *l'anglaise* ca englezii/englezește. **8.** câte; *peu ~ peu* puțin câte puțin, treptat; *deux ~ deux* doi câte doi. **9.** din; ~ *nouveau* din nou; ~ *la volée* din zbor. **10.** în; *face ~ face* față în față; ~ *la hâte* în grabă; ~ *défaut* de în lipsă de; ~ *la vôtre!* în sănătatea dumneavoastră! **11.** (*introduce un compl. indir.*) *donne cette fleur ~ maman* dă-i floarea mamei. **12.** (*exprimă posesia*) al, a, ai, ale; *un ami ~ moi* un prieten al meu; *les souliers sont ~ lui* pantofii sunt ai lui. **13.** (*expr.*) ~ *la maison* acasă; ~ *cheval* călare; ~ *reculons* de-a-ndărâtelea; ~ *la bonne heure!* foarte bine!, a dat Dumnezeu!, în sfârșit! *mettre ~ nu* a dezgoli,

a dezveli; (*fig.*) a spune pe față; *filis ~ papa* fecior de bani gata; *quant ~ cât* despre, în ceea ce privește, referitor la; ~ *perte de vue* cât vezi cu ochii.

Prepoziția **à** este utilizată pentru a preciza:

locul: *Il travaille à l'Université.*

direcția: *Je vais à Paris.*

timpul: *Je sors à une heure.*

mijlocul: *Ils vont à bicyclette.*

destinația: *C'est une machine à laver.*

posesia: *Tu as une chambre à toi.*

Atenție! *Il va chez son ami.*

abaca s.m. (Text.) fibră de bananier, cânepă de Manilla.

abacule s.m. cub mic dintr-un mozaic.

abaissable adj. (care poate fi) coborât, micșorat; *une banquette dont le dossier est ~* o banchetă al cărei spătar poate fi coborât.

abaissant, -e adj. (fig.) umilitor, înjositor, jignitor, degradant; *cette attitude de soumission totale est abaissante* această atitudine de supunere totală este înjositoare.

abaïsse s.f. (Culin.) foaie subțire de aluat.

abaïssement s.m. 1. coborâre, lăsare în jos; ~ *des paupières* coborâre a pleoapelor. **2.** reducere, scădere, diminuare, micșorare; ~ *des salaires* reducere a salariilor; *on a annoncé un ~ des prix* s-a anunțat o scădere a prețurilor. **3.** (*fig.*) decădere, declin, degradare; *l' ~ des valeurs morales* degradarea valorilor morale.

abaïsser I. v.t. 1. a coborî, a lăsa în jos; ~ *les yeux* a lăsa ochii în jos; (*Geom.*) ~ *une perpendiculaire* o coborî o perpendiculară. **2.** (*fig.*) a reduce, a scădea, a diminua, a micșora; ~ *les tarifs douaniers* a reduce tarifele vamale; ~ *ses prétentions* a-și micșora pretențiile. **3.** (*Mil.*) a reduce un interval. **II. v.r. s' ~ 1.** a se coborî, a se lăsa în jos; *vitre qui s'abaïsse* geam care se coboară. **2.** (*fig.*) a se înjosi, a se coborî, a se umili, a se supune; *s' ~ à des compromis* a se înjosi făcând compromisuri; (*p. ext., peior.*)

a binevoi, a găsi de cuviință, a catadicsi; *il s'est abaissé à parler avec nous* a binevoit să vorbească cu noi.

abandon *s.m.* **1.** abandon, abandonare, părăsire; *l'~ d'un projet* abandonarea unui proiect. **2.** neglijență, nepăsare, nonșalanță; *ses gestes ont un gracieux ~* gesturile sale au o grațioasă nonșalanță. **3.** (*Jur.*) abandon, abandonare, renunțare; *~ d'une accusation* renunțare la o acuzație; *~ du domicile conjugal* părăsire a domiciliului conjugal; *~ de famille* abandon familial. **4.** (*Aeron., Mar., Sport*) abandon. **5.** (*Mil.*) dezertare. **6.** (*expr.*) *~ de soi-même* uitare de sine; *parler avec ~* a vorbi cu încredere/deschis/pe față; *à l'~* în părăsire, la voia întâmplării.

abandonataire *s.m.f.* (*Jur.*) beneficiar al unui abandon de bunuri.

abandonner I. *v.t.* **1.** a abandona, a părăsi, a renunța; *~ ses études* a renunța la studii; *~ la maison paternelle* a părăsi casa părintească. **2.** a da în grija/în seama cuiva; a încredința; *~ à son frère le soin des affaires* a da în grija fratelui său conducerea afacerilor. **3.** a lăsa pradă/a lăsa pe mâna cuiva; *~ qqn. à son désespoir* a lăsa pe cineva pradă disperării. **4.** (*Mil.*) a dezerta. **II.** *v.i.* (*Sport*) a abandona; *un boxeur qui a abandonné après le premier round* un boxer care a abandonat după prima rundă. **III.** *v.r.* **s'~** **1.** a se abandona, a se lăsa pradă; *s'~ à la tristesse* a se lăsa pradă tristeții. **2.** a se descuraja. **3.** a se destinde, a se relaxa; *c'est un lieu où il s'épanouit et s'abandonne* este un loc în care se simte bine și se destinde.

abandonnique *adj., s.m.f.* (*Psi.*) (copil) obsedat de teama de a fi abandonat.

abaque *s.m.* **1.** abac, numărătoare. **2.** (*Arhit.*) abacă, partea superioară a capitelului unei coloane.

abasié *s.f.* (*Med.*) abazie, imposibilitatea de a merge normal.

abasourdi, -e *adj.* **1.** asurzit de zgomot. **2.** uluit, stupefiat, surprins; *répondre d'un air ~* a răspunde cu un aer uluit.

abasourdir *v.t.* **1.** a asurzi; *ce vacarme nous abasourdit* acest vacarm ne asurzește. **2.** a ameți, a năuci, a stupefia, a ului; *il a été abasourdi par la violence de cette scène* a fost uluit de violența acestei scene.

abasourdissant, -e *adj.* **1.** asurzitor; *un tumulte ~* un tumult asurzitor. **2.** amețitor, năucitor; uluitor, stupefiant; *une nouvelle inattendue et abasourdissante* o veste neașteptată și năucitoare.

abasourdissent *s.m.* **1.** asurzire. **2.** uluire, stupoare, stupefacție.

abat *s.m.* **1.** (*Meteo, expr.*) ploie d'~ aversă, ploaie torențială de scurtă durată. **2.** *pl.* măruntaie de animale/păsări tăiate.

abâtardir I. *v.t.* **1.** a altera, a strica, a face să degenereze; *des croisements qui ont abâtardi une race bovine* încrucișări care au făcut să degenereze o rasă bovină. **2.** (*fig.*) a degrada, a înjosi. **II.** *v.r.* **s'~** a se altera, a degenera; *race de chiens qui s'est abâtardie* rasă de câini care a degenerat; *des idées qui se sont abâtardies* idei care au degenerat.

abâtardissement *s.m.* alterare, degenerare; *l'~ d'une espèce* degenerarea unei specii.

abatis *v. abattis.*

abat-jour *s.m. inv.* **1.** abajur de lampă. **2.** (*Constr.*) luminător. **3.** vizieră, cozoroc.

abats *s.m. pl.* (*Culin.*) măruntaie, organe.

abattage *s.m.* **1.** abataj, tăiere, doborâre; *l'~ des sapins* tăierea braziilor. **2.** (*d. animale*) tăiere, sacrificare; *limiter au maximum la douleur de l'animal lors de l'~* a limita la maximum durerea animalului în momentul tăierii. **3.** (*Min.*) abataj. **4.** (*pop.*) ceartă, perdaf, săpuneală. **5.** (*expr.*) *avoir de l'~* a fi antrenant, a ține publicul cu suflul la gură; (*Com.*) *vente à l'~* vânzare la preț mic și în cantitate mare a unor mărfuri de calitate mediocră.

abattant *s.m.* (*d. mobilier*) parte mobilă care se poate ridica sau coborî.

abattée *s.f.* **1.** (*Mar.*) abatere din direcție, venire sub vânt. **2.** (*Av.*) cădere în picaj cauzată de pierderea de viteză.

abattement *s.m.* **1.** descurajare, tristețe, depresie; *un état de confusion et d'~ après la mort d'un être cher* o stare de confuzie și de depresie după moartea unei ființe dragi. **2.** (*d. forța fizică*) scădere, reducere, diminuare. **3.** (*Jur., Fin.*) reducere de impozit, deducere.

abatteur *s.m.* **1.** tăietor; *un ~ de bois* un tăietor de lemne. **2.** (*expr.*) *~ de besogne* persoană foarte muncitoare/harnică.

abattis, abatis *s.m.* **1.** (*d. lemne/copaci*) grămadă, morman. **2.** (*Culin.*) măruntaie, organe. **3.** (*fam.*) membre (brațe și picioare); (*expr., fig.*) *numéroter ses abattis* a-și număra oasele înainte de bătaie, a se pregăti de luptă. **4.** (*Mil.*) meterez, retranșament.

abattoir *s.m.* abator.

abattre I. *v.t.* **1.** a culca la pământ, a tăia, a doborî; *il est interdit d'~ un arbre sans autorisation* este interzis să se taie un copac fără autorizație. **2.** a dărâma, a demola; *~ une maison* a demola o casă. **3.** (*d. avioane/păsări*) a doborî, a face să se prăbușească. **4.** a învinge, a birui, a răpune; *~ son adversaire* a-și învinge adversarul; *ne pas se laisser ~ par qqch.* a nu se lăsa învins/doborât de ceva. **5.** a sacrifica, a ucide, a omori, a răpune; *~ un animal blessé* a omori un animal rănit. **6.** a potoli, a domoli, a tempera; *~ l'enthousiasme de qqn.* a domoli/a tempera entuziasmul cuiva. **7.** a epuiza, a slăbi; *cette forte fièvre l'a abattu* această febră puternică l-a slăbit. **8.** (*expr.*) *~ l'orgueil de qqn.* a umili pe cineva; *~ la tente* a strânge cortul; (*fam.*) *~ de la besogne* a munci cu hârnicie, a munci cât zece; (*fam.*) *~ des kilomètres* a parcurge distanțe mari; (*la jocul de cărți*) *~ son jeu* a da cărțile pe față. **9.** (*prov.*) *Petite pluie abat grand vent* Buturuga mică răstoarnă carul mare. **II.** *v.r.* **s'~** **1.** a cădea, a se prăbuși; *le cheval s'est abattu* calul s-a prăbușit. **2.** a se năpusti; *s'~ sur son ennemi* a se năpusti asupra dușmanului său. **3.** a se domoli, a se potoli; *le vent s'est abattu pendant la nuit* vântul s-a potolit în timpul nopții. **4.** a se abate, a se produce în mod violent; *un malheur s'est abattu sur la famille* o nenorocire s-a abătut asupra familiei.

abattu, -e I. *adj.* **1.** culcat la pământ, doborât, căzut; *un arbre ~ par la tempête* un arbore culcat la pământ de furtună. **2.** (*fig.*) abătut, descurajat, înfrânt; *être ~ après un échec* a fi descurajat după un eșec; *un visage ~* o față abătută. **II.** *s.m.* (*la o armă descărcată*) poziție a cocoșului.

abattures *s.f. pl.* (*Vân.*) urme de cerb.

abat-vent *s.m. inv.* (*Constr.*) căciulă la horn.

abat-voix *s.m. inv.* (*Constr.*) boltă a amvonului.

abatial, -e, -aux I. *adj.* abațial, mănăstiresc; *le logis ~* locuința abațială. **II.** *s.f.* biserica abațială, biserica principală a abației.

abbaye *s.f.* abație, mănăstire.

abbé *s.m.* 1. abate. 2. stareț.

abbesse *s.f.* stareță.

A B C *s.m.* abecedar; (*fig.*) noțiuni de bază; *en être à l'~* a fi la început, a fi începător.

abcéder *v.i., v.r.* **s'~** (*Med.*) a forma abces, a se transforma în abces.

abcès *s.m.* 1. (*Med.*) abces. 2. (*expr.*) crever/vider *l'~* a sparge buba, a smulge răul de la rădăcină.

abdicaire *adj., s.m.f.* (persoană) care a abdicat; *un roi ~* un rege care a abdicat.

abdication *s.f.* 1. abdicare; *l'~ et l'exil de l'empereur* abdicarea și exilul împăratului. 2. (*fig.*) renunțare, abandon; *prouver sa force par un sacrifice, par une ~ au profit de la communauté* a-și dovedi forța printr-un sacrificiu, printr-o renunțare în folosul comunității.

abdiquer **I.** *v.t.* 1. a abdica; *~ la couronne* a abdica de la tron. 2. (*fig.*) a abandona, a renunța, a ceda; *~ toute dignité* a abandona orice demnitate. **II.** *v.i.* a abdica, a ceda; *un roi contraint d'~* un rege constrâns să abdice; (*fig.*) *~ devant les difficultés de la vie* a ceda în fața dificultăților vieții.

abdomen *s.m.* 1. (*Anat.*) abdomen. 2. (*Biol.*) partea posterioară a corpului la artropode.

abdominal, -e, -aux *adj.* (*Anat.*) abdominal; *muscles abdominaux* mușchi abdominali.

abducteur *adj., s.m.* 1. (*Anat.*) (mușchi) abductor. 2. (*Chim.*) tube ~ tub care colectează gazele într-o reacție chimică.

abduction *s.f.* (*Fiziol.*) abducție, mișcare efectuată de un mușchi abductor.

abécédaire *s.m.* abecedar.

abée *s.f.* (*Tehn.*) 1. scoocul morii. 2. gura scoocului.

abeille *s.f.* 1. albină; *un essaim d'abeilles* un roi de albine; *une piqûre d'~* o înțepătură de albină. 2. (*expr.*) *~ mâle* trântor; *~ mère* matcă; *nid d'~* broderie în formă de fagure; (*fam.*) *avoir les abeilles* a fi agitat, nervos.

abélien, -ienne *adj.* (*Mat.*) abelian, comutativ; *groupe/anneau ~* grup/inel comutativ; *équation/intégrale abélienne* ecuație/integrală abeliană.

aberrant, -e *adj.* aberant, greșit, denaturat, absurd; *une idée aberrante* o idee absurdă.

aberration *s.f.* 1. (*Astrol., Optică*) aberație, deformare. 2. (*Biol.*) aberație, abatere de la specia tip; *~ chromosomique* aberație cromozomială. 3. (*fig.*) aberație, absurditate, ineptie; *rien ne peut justifier une telle ~* nimic nu poate justifica o asemenea aberație.

abêtir *v.t., v.r.* **s'~** a (se) prosti, a (se) îndobitoci; *les enfants s'abêtissent dans ce milieu* copiii se prostesc în mediul acesta.

abêtissant, -e *adj.* care prosteste, tâmpește, îndobitoceste.

abêtissement *s.m.* 1. prostire, îndobitocire, tâmpire; *un régime caractérisé par la tyrannie politique et l'~ systématique des masses* un regim caracterizat prin tirania politică și prin îndobitocirea sistematică a maselor. 2. prostie, tâmpenie; *c'est un signe d'~* e un semn de prostie.

abhorrer *v.t. (lit.)* a urî, a detesta, a avea oroare; *ses élèves abhorrent son despotisme* elevii detestă despotismul său.

abîme *s.m.* 1. abis, prăpastie, hău, genune. 2. (*fig.*) pierzanie, nenorocire; *être sur le bord de l'~/toucher le fond de l'~* a fi pe marginea prăpastiei. 3. diferență, deosebire importantă; *il y a un ~ entre ce qu'il désire faire et ce qu'il fait vraiment* este o mare diferență între ceea ce dorește să facă și ceea ce face cu adevărat. 4. (*fig.*) culme; *un ~ de douleur* o culme a durerii. 5. (*fig.*) mister, taină; *l'univers était un ~ pour l'esprit humain* universul era un mister pentru mintea omenească. 6. (*prov.*) *L'~ appelle l'~* O nenorocire nu vine niciodată singură.

abîmé, -e *adj.* 1. deteriorat, stricat; *un objet ~* un obiect deteriorat. 2. (*pop.*) desfigurat, rănit.

abîmer **I.** *v.t.* 1. a strica, a deteriora, a distruge, a degrada; *~ les murs de l'habitation* a distruge pereții încăperii; *l'exposition prolongée au soleil abîme la peau* expunerea prelungită la soare distruge pielea. 2. (*expr., fam.*) *~ le portrait à qqn.* a desfigura pe cineva în bătaie, a-l bate măr. **II.** *v.r.* **s'~** 1. a se strica, a se deteriora, a se distruge; *des fruits qui s'abîment vite* fructe care se strică repede. 2. a se scufunda, a se cufunda, a se pierde, a se prăbuși; *un avion qui s'abîme dans la mer* un avion care se prăbușește în mare; (*fig.*) *s'~ dans le désespoir* a se cufunda în deznădejde.

abiogénèse *s.f.* (*Biol.*) abiogeneză.

abiotique *adj.* (*Ecol.*) abiotic, lipsit de viață; *un milieu ~* un mediu abiotic.

abject, -e *adj.* abject, mârșav, josnic, ticălos; *être ~ envers qqn.* a fi josnic față de cineva.

abjectement *adv.* (în mod) abject, josnic, mârșav; *se conduire ~ envers qqn.* a se purta josnic cu cineva.

abjection *s.f.* abjecție, mârșăvie, josnicie, ticăloșie; *il n'était certainement pas capable d'une telle ~* în mod sigur nu era capabil de o astfel de ticăloșie.

abjuration *s.f.* (*d. credințe/doctrine*) abjurație, abjurare, renegare; (*expr.*) *faire ~* a abjura.

abjurer *v.t.* (*d. credințe/doctrine*) a abjura, a renega, a se lepăda; *~ sa religion* a-și renega religia.

ablater *v.t.* (*Geol., Tehn.*) a produce o ablațiune.

ablatif *s.m.* (*Gram.*) ablativ.

ablation *s.f.* 1. (*Med.*) ablație; *l'~ des amygdales* ablația amigdalelor, amigdalectomie. 2. (*Geol.*) ablațiune.

ablégat *s.m.* (*Bis.*) ablegat, trimis al papei.

ablette *s.f.* (*Iht.*) albișoară, obleț.

ablution *s.f.* 1. (*Bis.*) abluțiune, spălare rituală pentru purificare; *les ablutions des Musulmans* abluțiunile musulmanilor. 2. (*expr., fam.*) *faire ses ablutions* a se spăla.

abnégation *s.f.* abnegație, devotament, uitare de sine; *un acte d'~* un act de devotament.

aboi *s.m.* 1. lătrat, lătrătură. 2. *pl. (expr.) être (réduit) aux abois* a fi la strâmtoare, a fi strâns cu ușă; *rendre les abois* a fi în agonie; (*Vân.*) *bête aux abois* animal încolțit.

aboiement *s.m.* 1. lătrat, lătrătură; *l'~ du chien enfermé dans une cage* lătratul câinelui închis într-o cușcă. 2. (*p. analogie*) strigăte care amintesc lătratul; *les aboiements des commerçants* strigătele târgoveților. 3. (*fig., peior.*) cuvinte violente.